

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

A forrásponthon.

Zombor, november 15.

A nemzeti ellenállás forrasztó erejét a hatalomféltő szenvedély izzó heve végképen elolvasztotta. Az ősi pártosság újra hatalmasabbnak bizonyult a közös veszedelem egyesítő érzeténél.

Már a paktumban fogant kedvetlenség kezdte lazítani a forrasztás helyeit. Ennek lett első áldozata a koalíció első igazságügyminisztere. Az áldozat azonban nem vetett gátat a lazulás továbbterjedésének, csak gyarapította a forrasztásokat ingató erők számát.

Az alkotmánybiztosítékok szánameg szegénysége s ezzel szemben a kiegyezésben nyújtott áldozatok pazarbősége, a darabont kormány ellen fenekedő megtorlás szégyen-szemre történt lefegyverzése és az általános választó jog pluralitáson épült tervezete hovatovább nyílt elégtelenséggé fokozták a még szemérmesen titkolózó kedvetlenséget.

Ekkor már reesegett-ropegott eresztekeiben a koalíció. Csak egy erősebb lökés kellett, hogy széttessék alkotó darabjaira. Ez is elkövetkezett az önálló banknak szabott határidőre való kövételében.

Ezt lóditotta neki a bizalmatlanság és gyűlölség fokáig hevült elégtelenség a koalíció imbolygó vázának s e lökés következtében megint három lett, ami eddig egynek látszott, ha nem volt is egy.

A koalíció felbomlott s a kormány, mely rátámaszkodott, lemondott.

A bomlás folyamata azonban ha egyszer megindul, feltartóztathatatlan. Olyan, mint a rákfene: addig pusztít,

mig van mit pusztítani. A lobbot vetett hatalomféltés kiárasztotta bizalmatlanságát és gyűlöletét azokra is, akik eddig testvérekül küzdöttek egy azon zászló alatt ugyanazon eszményekért, de nem táplálták lelkükben ugyanazt a bizalmatlanságot és gyűlöletet. A heves testvér szembe fordult a higgadt testvérral, a lehetetlenségre is vállalkozni kész testvér a lehetőségek határainra szorító testvérral szemben. A függetlenség egyetlen nagy családja két kisebb táborra szakadt: Kossuth-pártra és Justh-pártra.

Élénken érezzük az erők egyesítésének szükségét abban a makacs küzdelemben, melyet ezidőszert vivünk igazainkért az osztrák megátalkodottsággal, mégis úgy tetszik nekünk, hogy a koalícióban ugyszólván mindjárt születése pillanatában megindult s most kulminációt ért bomlás nem annyira bomlási, mint inkább tisztulási folyamat.

Nem olyasvalami, aminek bekövetkezésétől félnünk kellene, hanem olyasvalami, aminek beállása és lefolyása inkább kívánatosnak mutatkozik. Nem pusztító nyavalya, hanem egészséges fejlődés.

Hogy igazán az legyen, csak két elhatározás kell hozzá. Egyfelől a politikai lehetőséggel számot vetőknek közös program alapján új párttá alakulása, másfelől a lépésről-lépésre való előnyomulás tempójával elégedetlenek részéről az ellenzék ellenőrző feladatának szigorú, de méltóságos gyakorlása.

Vajjon a szenvedélyek mostani forrása után elkövetkezik-e csakugyan ez a tisztulás?

A községi alkalmazottak mozgalma.

Ha meggondoljuk, hogy a községi segédjegyzők minő fontos szolgálatot teljesítenek az államnak, a vármegyének és a községnek s ennek fejében milyen mostoha javadalmazásban van részük; ha meggondoljuk, hogy még az oklevelek is negyvenesztendősz szolgálatuk nagyobbik felét, sőt némelyek egész idejét e nyomoruságos ellátásban kénytelenek eltölteni: lehetetlen nem együttérzünk velök abban a mozgalomban, melyet fizetésük és szolgálati viszonyaik rendezése érdekében megindítottak.

Ez együttérzésünk parancsolja, hogy megnyissuk a nagy nyilvánosság kapuit megokolt kívánságaik előtt s közre adjuk azt a kérvényt, melyet ujabban az apatini járás községi alkalmazottai intéztek a vármegye alispánjához.

A kérvény egész terjedelmében így szól:

Nagyságos alispán ur!

Az apatini járás községi alkalmazottainak folyó hó első napján Apatin község közgyűlési tanácsstermében megtartott járási értekezlete egyhangulag elhatározta azon mozgalomhoz való hozzájárulását, mely egy mellőzött, az élet minden nehézségeivel küzdő, de jobb sorsra, megbecsülésre érdemes, képzett, munkás, kipróbált és nélkülözhetetlen testület; a községi segédjegyzők és tisztviselők fizetésrendezése és szolgálati viszonyainak meghatározása érdekében innen a Nagyságod bölcs vezetésére bízott hatalmas vármegyei topolyai járásából indult hódító útjára.

Már az ország vezér vármegyéjének nevezett Pest vármegye székházában folyó évi október 24 én megtartott „Jegyzők Országos Egyesületének” közgyűlése is foglalkozott a segédjegyzők szomorú helyzetével, kiknek siralmas megélhetési viszonyait vetette egyedüli okául annak, hogy a közigazgatási tanfolyamok hallgatói évről-évre fogynak s azon határozati javaslatot fogadta el, mely szerint: „ha a segédjegyzők érdekében szerkesztett memorandumban felsorolt sérelmek, a politikai viszonyok jobbra fordultával törvényhozási uton azonnal nem rendeztetnek s azonnal novelláris uton nem rendezik a jegyzők és segédjegyzők státusát is, az or-

Üzletem áthelyezése miatt összes raktáramon lévő
ARANYÁRUK, ÉRSZEREK, ZSEB- és FALI ÓRÁKAT, EZÜST
és CHINAEZÜST tárgyakat a legolcsóbb árban adom el.

!! Betűs gyűrűk 1 korona darabja. !!

Keszler Dezső,

— órás és ékszerész. —

ZOMBOR, fő-utca.

szágos egyesület a községi közigazgatási téren okvetlenül elkövetkező zavarokért az erkölcsi felelősséget nem vállalja.

Nem lekicsinylése ez nagyságos alispán ur a mi folytonos, fáradhatatlan munkásságunk értékének, ellenkezőleg az ország leg-hivatottabb testületének az ország színe előtt tett olyan bírálata, amelyre támaszkodva, kérés, könyörgés, esdeklés nélkül férfias önérettel várhatnók helyzetünk kedvezőbbre, életünk jobbra változását törvényhozásilag, novelláris uton rendeztetni.

És mi mégis kérő szózáttal fordulunk Nagyságod elé először azért, mert a topolyai járási kartársaink mozgalmához csatlakozni kollegiális és önmagunk iránti erkölcsi kötelességnek, másodsor és főként azért, mert nagyságos alispán urnak az egész környéken ismert jó szíve, nemes lelke és gondolkodása biztosítékot nyújt nekünk arra, hogy igazságos ügyünket magáévá téve, sorsunk javulását előbb érezhetjük törvényhatósági egyöntetűséggel rendezve itt a mi vármegyénkben, mint a törvényhozás intézkedésével az ország többi vármegyéiben.

Fizetéseinknek és szolgálati viszonyainknak rendezését kérve s annak megvalósítását szívünkkel óhajtván, lehetetlen elmulasztanunk, hogy Nagyságod nagybecsű figyelmét a következőkre ne irányítsuk:

Méltóztatik tudni, hogy 1900. évben az állategészségügy államosításával az abban az időben nagyon szerény javadalmazású állatorvosi intézmény volt az első, melynek javadalmi a kor igényeihez képest rendezettek; bár sok oldalról hangzott fel a kérdés: miért fontosabb az állategészségügy a közegészségügynél? az állatorvosok voltak a nemzet napszámái közül az elsők, kik az általuk szolgált ügyággal államosítván, rendezett megélhetési viszonyok közé jutottak.

Meghozta ugyan az idő a községi jegyzők és segédjegyzők fizetésrendezését is s a törvényhozás tételes törvényben, az 1904. évi XI. törvényekben mondta ki, hogy Magyarországon községi jegyző 1600 koronánál, segédjegyző 1000 koronánál kisebb javadalmazása nem lehet.

És ha gondoskodásnak volt nevezhető ezen illetmény szabályozás a községi jegyzőkre nézve, nem mondható áldásosnak a segédjegyzők sorsának enyhítését illetően, mert bár ezen összeget is a legtöbb községben állami kiegészítéssel élvezhetik, megélhetésükhöz — nyíltan kimondva az igazat — egyszerűen elégtelen.

Ezen idő óta az állam hivatalnokai, a vármegyék tisztviselői, a rendezett tanácsú városok tisztikara részesültek fizetésemelésben

s a nem állami elemi iskolák jogviszonyairól és hitfelekezeti tanítók járandóságairól szóló 1907. évi XXVII. t.-c. nyert végrehajtást, amely törvény a községi és hitfelekezeti elemi népiskolák tanítóit köztisztviselőnek minősítette s törvényesen megállapított járandóságukat közigazgatásilag biztosította; ami minket csupán annyiban érintett fájdalmasan, hogy amíg mi a föntebb hivatkozott szerény fizetésből vagyunk kénytelenek minden szükségletünket, igazabban: csak a legszükségesebbet — amire éppen jut — fedezni, addig ezen köztisztviselőket, a velünk nem egyenlő képzettségű s nem fontosabb hivatású tanítókat ugyanily fizetésen felül még természetbeni tisztos lakás, (legalább két padolt szoba, konyha, kamra és mellékhelyiségek) továbbá legalább 1/4 holdnyi kert, vagy ennek 20 kor. kárpótlása illeti meg. Természetbeni tisztos lakás hiányában pedig gondoskodás történt minden tanítóról 200 koronától 600 koronáig emelkedő lakásbér erejéig is.

Ujabbán pedig az 1908. évi XXXVIII. t.-c. a közegészségügyi törvény II. rész I. fejezetének módosításában a községi és kör-orvosok fizetését rendezte, — nem feledkeztél meg a szülész női intézményről sem! — s kimondta, hogy az orvosok fizetése 1600 korona, azonkívül 5 évenként 800 koronáig emelkedhető 200 korona korpótlék, helyipótlék, lakpénz stb. ellátásban részesülnek, egy szóval minden életpályán biztosítva van az a „megfelelő” megélhetés, amelyet mi, községi segédjegyzők oly nem igen megfelelően tűrünk.

Ezen általános s az egész ország külföle tisztviselőire kiható intézkedéseket, mint az országos törvénytárban kihirdetett törvények kötelei ismerői, azért bátorodunk előre bocsátani, hogy rámutassunk nyomasztó helyzetünkre s kidomborítsuk mellőzött voltunkat, hogy dacára a törvény követelte modernebb képzettségnek, az állam mostoha gyermekei: a segédjegyzői kar.

A községi közigazgatással kapcsolatos nehéz munka pedig elvitathatlanul a mi szervezetünkre neheztül, melynek mi megélhetésünk és lakás viszonyaink kívánt rendezése mellett volnánk képesek igazán fokozott kedvvel és lelki erővel megfelelni. Szaktudásunkért, bár közjogi, magánjogi, büntetőjogi és fegyelmi tekintetben felelősséggel tartozunk, még annyi anyagi előnyt sem élvezhetünk, mint a szakképzettséget nem igénylő állami és törvényhatósági díjnokok. Fizetésünk alig 3 korona jut egy napi szükségleteinkre! Ebből csak nem juthat az életet, a munkacélra biztató táplálkozás, mint legfőbb szükségleten kívül, a lakás, ruházkozás, de kiváltságosul az utóbbira annyi, amennyit kötelemünk

teljesítése közben a törvény és társadalmi érintkezés tőlünk megkövetelne. Mint anyakönyvvezető-helyettesek, tartozunk a házasságkötésnél az ország címerével díszített nemzetiszínű válszalaggal és megfelelő tisztességes öltözetben megjelenni s ügyelni arra, hogy a házasságkötés kellő ünnepélyességgel és jelentőségéhez illő komolysággal történjék. De hogy miből állíthatjuk elő ezen, a mi helyes fogalmaink szerint „tisztességes öltözetet”, a kivitelben tehetetlenül magunkra hagyattatunk.

És a 126000/1902. B. M. sz. rendelet, illetőleg a községi és körjegyzők részére kiadott ügyviteli szabályzat 94. §-ában foglalt tiltó rendelkezés szerint semmiféle magán munkát nem vállalhatunk s így magánjövetelemre nem számíthatván, szerény fizetésünkre kell szorítkoznunk s életmódunkat ezen elégtelen jövedelmünk korlátain belül úgy ahogy szabályoznunk. Ily ellátásunk mellett azonban az étellel való folytonos és nehéz küzdelem következtében társadalmi és közmívelődési hivatásunknak hiába a közigazgatási tanfolyamokon hangoztatott magasztos, de viszonyaink szerint ideálisnak bizonyult elveknek vagy nem, vagy csak fogyatékosan felelhetünk meg.

Feltárva a fentiekben siralmas helyzetünket, még csak annyit óhajtván felemlíteni, hogy az új végrehajtási novella, az 1908. évi XXI. t.-c. 6. §-ában az állami, törvényhatósági és községi szolgálatban levő tisztviselők és hivatalnokok várakozási illetékének csak a 2000 koronán túli részét engedi végrehajtás alá vonni, amiből, ha figyelembe vesszük ugyanezen törvény 12. §-ának azon intézkedését, hogy a napidíjnak csak az öt koronát meghaladó része vonható végrehajtás alá, — el kell ismernünk, hogy évi 2000 korona azon minimális összeg, melyből ha nem is fényesen, de tűrhetően megélhetni. És hol vagyunk mi ezen létminimumtól? ... Engedje meg Nagyságod, hogy e kérdésnél némán, összeszorult szívvel hallgassunk.

... És „ha feljajdul a húr, midőn kettészakad s az őszi lomb is ad hulltában gyenge neszt ... embernek ami fáj, fájdalmi nem szabad?” ... de igen, fájjaljuk a sírválót, mert mi is emberek vagyunk, nekünk is vannak gyermekeink, családaink s nincs közöttünk egy sem, akinek szerény keresményt a gyermeknevelés vagy a szülők segélyezésének erkölcsi kötelessége ne terhelne. És hogy teljesíthetjük mi ezeket? a szegénység nemes pirjával arcainkon ... lanyhán, szegénytelenesen! ...

Nagyságos alispán ur! Mi a Nagyságod előkelően finom lelkületétől, emberséges jó

Egy csók.

Ira: Tomori Jenő.

I.

Tegnap még tehetetlen mérgében irigyen dudorászta körül a hervasztó őszi szél az ablaktáblákat, amelyek mögött egész tavaszi pompában nyíltak a virágbokrok. Most pedig hangos karörömmel ujjong, amint a viruló szép virágfejek egymásután hullanak alá.

Margit asszony ollóval kövér kis kezében, kiméletlen pusztítást végzett dédelgetett virágos házban és a büszke székfü, a halvány tubarózsaszálak egymásután kerültek az életelen hideg drótra.

A szép asszony, míg koszoruba fonta kedvelt virágait, esőndesen elmerengett valami régi, nagyon távoli emléken. Ijedten rezzent össze, mikor férje szokott lármás gyorsaságával benyitott az ajtón.

Az éles drót felkarcolta a finom hófehér bőrt és sötétlő érben buggyant elő a forró piros vér. A férfi egy megkopaszodott üzletembertől kitelhető gyöngédséggel igyekezett azon, hogy kendőjével elállítsa a vérzést. Szeliden korholta az asszonyt:

— Látja, kedvesem, a szobaleány több szakértelemmel fonta volna meg azt a koszorút és annak a szegény porladó, rimelő poetának pedig már nem sok vigasztalást nyújt, hogy maga vérhullásával öntözte a sírjára kerülő virágokat.

Inkább jóindulattal, mint gunnyal beszélt, de az asszony gyönyörű, szép fehér arca mégis lángbaborult.

— Sohase restelje, hogy rajtaértem, — folytatta a jó ember — csak nem leszék féltékeny egy csöndes halottra, aki mig élt, szerelmes verseket írogatott egy szép szöke leánynak, aki most már az én feleségem. Ő pedig meghalt, talán jobban is járt így, mert semmiképpen sem volt életrevaló. Vigyen virágot sírjára, meg is könyezheti, ha úgy tetszik, de kérem, hogy az estét nekem áldozza, mert magával szeretnék ma premiére menni ...

Szólt és lehajolt felesége homlokához, hogy gyöngéd esókkal bizonyítsa, hogy kissé maga is meg van hatva, már amennyire ilyen érzést a Brunner és Társa cég főnöke magának megengedhet.

II.

A temető elhagyott, kétszeresen szomorú zugába vezetted az elegáns, szép asszonyt egy sirörző gyerek. Besüppedt, jeltelen hantok között kanyargott oda a sárga levelekkel borított ut és az avar éles zörgésében szeliden vegyült el a szoknya selymének csöndes zizegése. Mikor a keresett sirra rámutatott a gyerek, Margit asszony ijedten tekintett oda.

A gondosan felhantolt sirra egy gyászruhás nő borult. Vékony, sovány teste néha

göresösen vonaglott, elárulta a lélek viharzó, nagy kesrvt.

Valami rokonfele lesz, gondolta magában a szép asszony. Ugyan sohase hallotta, hogy a költőnek maradt volna élő atyafisága. Percnyi habozás után a sír felé közeledett, hogy koszoruját letegye az egyszerű keresztfára, amelyen már másik is díszlett. A zajra fölrezzent a gyászruhás hölgy, sápadt, keskeny arcából két könybeborított fekete szem nézett Margit asszonyra, észrevehető megdöbbenéssel.

— Ő az, csakugyan ő az — mormolta magában a leány, mialatt fürkésző tekintete az arc minden apró vonásán végigszaladt. Margit ezalatt rövid imát mondott és prémből kirazva a belekapaszkodó száraz leveleket, indulni akart. Ekkor fölemelkedett a másik hölgy. Maga volt a szenvedés ez a törekeny, bánatos alak. Hangja is szintelen, tompa volt.

— Bocsásson meg asszonyom, hogy megszólítani bátorodom, de ez a hely, ahol most állunk, megszüntet minden társadalmi különbséget. Az én jó szellemem vezette kegyedet most e sírhoz, hogy egy szegény nagybeteg lélek őszinte vallomással könnyíthessen a gyötrelmeim. Ily vallomással tartozom kegyednek, asszonyom, mert egyszer régen, egy kárhuzatos üdvös éjszakán elraboltam egy édes drága valamit, egy üdvözítő hosszú csókot, amely tudom — és jól tudtam

érzésétől és irányunkban tanusított mindenkor nemes jóindulatától s vármegyénk törvényhatósági bizottságának belátásától várjuk azt a jótéteményt, amit az Országos Jegyzői Egylet memorandum alakjában terjesztett a belügyi kormányzat elé, amely szerint méltányolva a magyarországi községi segédjegyzői kar nagyfontosságú közigazgatási tevékenységét, egy-egy segédjegyző részére megfelelő lakás ellátás mellett évi 1600 korona minimális fizetés megállapítását sürgeti; de nem tévesztendő szem elől, hogy akkor még az új végrehajtási novella nem lépett életbe s nem volt megélhetési minimumként a 2000 korona kimondva.

Hisszük, hogy ezen jogos kívánalom a kormányhatalom által fog mihamarabb teljesíteni — de addig is vármegyénk törvényhatóságok, vagy talán a törvényhozó testület által is követendő dicséretes példa s minden intézkedéséhez illő nemes cselekedet lenne, ha ezt megelőzve — megértene népének kérelmező munkáit s a vármegyebeli községi segédjegyzők és egyéb alkalmazottak fizetését, lakásviszonyait, korpótlék és nyugdíj-illetményeit, létszámát és szolgálati viszonyait vármegyei szabályrendelettel egyöntetűen rendezné.

Mély alázattal kérjük tehát Nagyságos Alispán urat, hogy a községekre vonatkozó vármegyei szabályrendeletet mielőbb módosítani, illetőleg újjal helyettesíteni kegyeskedjék.

Ezen alkotandó szabályrendeletben 1910. január 1-étől kezdődő érvénnyel a következőket kérnénk felvételni:

1. Az oklevélhez kötött állások betöltőinek önálló munkakör biztosításuk.

2. A segéd- és kezelőszemélyzet száma a község lélekszámára szerint állapításuk meg.

3. Az 1. pont szerint önálló ügykörrel felruházott jegyzői állások ügykörének megfelelően: árvaügyi-, adóügyi-, pénztári ellenőr-, anyakönyvvezető, jegyző elnevezés mellett évi 2000 korona készpénz, természetben szolgáltatandó tisztos lakás — vagy e helyett 400 korona lakpénz, — ötvenként 400 koronával ismétlődő s a nyugdíjba beszámítandó korpótlékilletménnyel javadalmaztassanak.

4. A községi irnokok s általában az 1883. évi I. t. c. 19. §-ában kívánt minősítést igénylő állások javadalmazása évi 1200 korona fizetés, 200 korona lakbér és 200 kor. ötdéves korpótlékban állapíthatók meg.

5. A két nyugdíjintézmény közötti viszonyosság megállapításával szabályrendeletileg mondassék ki, hogy a közigazgatási szolgál-

latban eltöltött évek a nyugdíjigénybe beszámíthatnak.

6. Évenként 4--6 heti szabadságidő biztosításuk.

Minthogy anyagi helyzetünk illetően javítása a községek képviselőtestületeitől nem várható, nagy bizalommal terjesztettük kérelmünket Nagyságos Alispán urunk kegyes színe elé s határtalan jószágába helyezett hitünk őv meg bennünket jelenlegi kinos helyzetünkben a kétségbeeséstől, ez táplálja szíveinkben a nagyságodhoz intézett legalázatosabb kérelmünk kedvező elintézésének biztos reményét.

Fogadja Nagyságod kiváló nagyrabecsülésünk őszinte nyilvánítását, melyek után vagyunk

Apatin, 1909. november 1-én. — Alázatos szolgálói: *Az apatini járás községi segédjegyzői és tisztviselői.*

H I R E K.

Hangverseny.

Zombor, november 15.

A zombori Iparos Dalárda folyó hó 13-án tartotta meg ez idei harmadik alapszabályszerű dalestélyét. Mint két malomkö közé szorult buzaszem, olyan helyzetben van nálunk a város közönsége. A majdnem elviselhetlenné váló terhek szaporodását azonban jóval felülmúlja a nap-nap után újabb és újabb formában jelentkező társadalmi adó. Ne csodálkozunk tehát, ha az ugynevezett középosztály, amely leginkább ki van téve a különféle nemes, emberbaráti és hazafias célokra gyűjtőrábeszéléseinek, távol marad saját szórakozásának feláldozásával is minden olyan magasabb művészi előadástól és mulatságtól, amelyért fizetnie kell. Az ingyenes előadásokért is csak akkor lelkesedik, ha muzsikáról, dalról — és tegyük még hozzá, vetített képekről is — van szó.

A zombori iparosság azonban, valljuk meg őszintén, a felülről reánehazodó terheket kivéve — bár módjában és tehetségében áll — bizony társadalmi, kulturális és jótékony-célú mozgalmainkban részt nem vesz.

Itt van például a saját vérükből való vér, az Iparos Dalárda. Ez egyesíti magában az iparossegédek szép és kiválóan

művelt elemeit; van közöttük két-három tekintélyes iparosmester is, akik önképzésük céljából tisztán a dal iránti szeretettől áthatva nemes buzgalommal és lelkesedéssel nehéz, fáradságos munkájuk után jönnek össze, hogy a magyar dal varázsában gyönyörködjenek s másokat is gyönyörködtessenek. Tantner Ottó elnök, Gruda Pál igazgató körültekintő gondossággal és önzetlenséggel munkálkodnak azon, hogy a dalárda tagjaiban a barátságos együttérzést, a művészi szép iránti szeretetet fejlesszék. Szántó Károly karmester, ez a sokoldalú zenészember, fáradhatatlan odaadással szenteli minden szabad idejét a dalárda ügyeinek. Hogy milyen óriási nehézségekkel kell megküzdenie, azt felesleges fejtegetnünk. Akaratereje s kiváló zenei tudása az akadályokat könnyen győzi le. Ennek a kecskeméti országos dalárnapélyen elért igen szép eredmény a legjobb bizonyítéka.

A szombati hangversenyük igen magas mondhatnám, művészi nivón állott. Az előadott karokat finomság és ahol kellett, erő jellemezték. Hrabovszky és Varga duettje hivatásos énekeseknek sem biztosíthatott nagyobb elismerést, mint amelyben nekik volt részük a kevés számú, de hálás közönségtől.

Az iparososztály részéről tapasztalt közönyt ne méltassák figyelemre. Tanuljanak továbbra is azzal a buzgalommal és lelkesedéssel, amint eddig tették. Lebegjen előttük, hogy a dalt nemcsak érdemes, de kellemes is tanulni, mert tudása nemesíti lelkünket s fejleszti a szép iránti érzékünket. Csak előre. —r.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter vezetésével megbízott miniszterelnök Virágh Ákos szegedi ügyészégi díjnyakot az apatini járásbíróhoz irnokká nevezte ki.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Eppert Ferenc okleveles tanítót a gombosi vasut-telepi állami elemi iskolához rendes tanítónak kinevezte.

Allamsegély. Az ujjverbázi társulati polgári leányiskola a folyó évre 1000 korona államsegélyt kapott.

Kinevezés. Dr. Városvy Gyula kalocsai érsek az üresedésben levő bácsujfalui plébániára Kaich József ottani adminisztrátort nevezte ki.

akkor is — kegyednek volt szánva. Ne szólnon kérem közbe. Hallgasson meg, rövid a mondanivalóm:

— Egyszerű kis árvaleány voltam. Egy öreg nagynéném tartott a háznál, amelynek terheit varrással igyekeztem könnyíteni. A pihenő vasárnapokon a könyvek és az ábrándoké voltam. A természetem érzelmes, tulságosan hajlandó a romantikára s bolondja minden regénynek vagy költeménynek, amely szerelemről, esalódásról vagy lemondásról énekel.

Egyszer egy verskötetet kaptam kölcsön, ismeretlen név állott a címlapon, de maga a könyv több gyönyörűséget nyújtott minden halhatatlan költő remekénél.

Az igaz tiszta szerelemnek lángoló himnuszai váltakoztak abban, a reménytelenség kétségbeesett sötét énekeivel. Elképzelttem magamnak a poétát az ő nagy szívével, becsületos lelkével, kikristályosodott jellemével, beleszerettem, asszonyom, örültem beleszerettem, anélkül, hogy valaha láttam volna.

Lázasan érdeklődtem utána, már amennyire a lányos szemérem megengedte. És mikor egy lap arcaképet kiadta, a kivágott újságlap odakerült kis házioltáromra. Napokon, éjjeleken át elnéztem arcát, de azért nem tudnám megmondani, hogy szép volt, vagy közönséges mindennapi. Oh, én csak a szenvedélyek izzó tüzeiben vergődő lelke lángját láttam szememben lobogni s kétségbe-

esett irigységgel gondoltam arra a boldog teremtesre, aki a poéta lelkében ezt a hatalmas tüzet gyújtotta.

Nemsokára megtudtam azt is, hogy ki az én diadalmas vetélytársam. Valami estélyfélén verseket olvasott fel a poétám. De nem a kezei közt reszkető papírlapról, hanem egy páholyban ülő aranyhajjú, szöke leánynak gyönyörű szép, égszínű szemeiből olvasta dalait, melyek annyira lázba hozták a közönséget. Rettenetes vad feltékenység fogott el. Ettől kezdve már nemcsak a poéta, de a glóriás szép leány is érdekelt, aki, mint sejt-heti, ön volt, asszonyom. Gazdag család egyetlen gyermeke volt. Szép, ragyogó jövőt szánt neki a szülői szeretet és már ki is volt szemelve, akinek oldalán azt feltalálja. Ez a valaki azonban nem a szerelmes poéta volt. Titkos, gonosz örömet éreztem szívem mélyén, hogy ő is úgy szenved egy másikért, mint én ő érette s vigyázó gondossággal kísértem lépteit, különösen ha az ideál lakása felé közeledett.

Igy kísértem árnyékként azon a ziman-kós téli estén is, amikor az én ajkaim fogták föl a kegyednek szánt lázas esőket.

Kis könnyű kabátban járkált a szegény fiu az ablaksor alatt. A hófehér függönyökre vetődő árnyak gyilkos bizonyossággal meséltek, hogy odafönn javában mulatnak a főváros legszebb leányának eljegyzésén. Későre járt az idő, csipős, havas szél söpörte az

utcát és habonázottan én sem tudtam megválni a fényes ablakoktól. Észre sem vettem, midőn egy reszkető kar fonódott az enyémbe. De majd összeestem, midőn őt láttam az oldalomon.

— Jer cicám egy csésze teára, mert mindkettőnkől kifagy a lélek — szólalt meg csöndes, fáradt hangon. Belőlem már igazán ki is fagyott. És önkénytelenül követtem föl a kis, elhagyatott legénylakásba. Most tudom csak, hogy valami rossz leánynak nézett és azért vitt magával, talán szánalomból, talán mert félt a magánytól. Még be sem tettem az ajtót, a szegény gyerek már leborult az ágyra.

Elfelejtette, hogy valaki, egy idegen van még a szobában, csak sirt, zokogott, fuldoklóan, keservesen. Majd szerelmes, izzó vallomások vegyesen gyöngéd, enyelgő igékkel, azután pedig szenvedélyes, kényszerítő eskük követték egymást lázas ajkán. Odaültem az ágya szélére, törülgettem gyöngyöző homlokát. Órákig tartott ez a deliriosus roham. És a fölkorbácsolt szenvedélyeknek e rettenetes viharával szemben tehetetlenül állottam.

Lázás víziói egymást érték. Nem is mondom el most azokat apróra. Elég az, hogy kezem az ő forró kezébe került. Leírhatatlan az a csodás változás, amelyet a női kéz érintése idézett elő. A lázas beteg arca átszellemül, az ajkak szakadozott beszédei elnémultak és hirtelen átfogott kar-

Hivatalvizsgálat. Radich Aladár, a palánkai járás főszolgabírája, folyó hó 8-án megvizsgálta Szilbács község jegyzői irodáját, ahol példás rendet talált és Zarándy Zoltán községi jegyzőnek teljes megelégedését fejezte ki a látottak fölött.

Szabad Lyceum. A múlt vasárnap dr. Duchon János helybeli orvos nyitotta meg az ideai szabad lyceumi előadások sorozatát rendkívül tanulságos előadással a tuberkulózisról. Ez előadásával Duchon János megmutatta, hogy nemcsak kitűnő gyakorló orvos, hanem a higiénére vonatkozó üdvös ismereteknek is hivatott közlöje és terjesztője. Az előadást telt ház hallgatta, de nagyfontosságánál és közérdekénél fogva szerettük volna, ha tízszor, százszor annyian hallgatják és tanulságait nemcsak lelkükbe fogadják, hanem az életben is érvényesítik. Tudvalevőleg a tuberkulózis több áldozatot szed, mint a többi betegségek együttvéve s az áldozatok nagy számát tekintve, mi a második helyen következünk Oroszország után. Mennyire szükséges tehát tudnunk, mily uton-módon támad ráunk a gümőkór bacillusa s miképen védekezhetünk ellene, hogy a második hely szomorú dicsőségét elhárítsuk magunkról. Kíváncsian tartanók, ha a jeles előadó nagyobb nyilvánosság részére is hozzáférhetővé tenné előadásának tanulságait a sajtó útján. Az előadást pompás vetített képek tették szemléletessé, melyeket a Társadalmi Múzeum bocsátott lyceumunk rendelkezésére. A hallgatóság végül lelkes éljenzéssel és tapsal fejezte ki elismerését az előadónak az érdekes előadásért.

Elhunyt egyetemi tanár. Dr. Hoffmann József közoktatásügyi miniszteriumi osztálytanácsos, egyetemi rendkívüli tanár hosszas szenvedés után meghalt f. hó 12-én a kalocsai érseki kórházban. Az egyetemen a római jogot adta elő. Már régóta betegkedett és nem régen szanatóriumba vonalt, de itt sem tudtak segíteni a baján. A megboldogultban dr. Hoffmann Károly főszékes-egyházi apátkanonok édes öccsét gyászolja.

Bucsuzásul. Amidőn Szobráncra a kir. járásbíróshoz jegyzővé történt kineveztetésem folytán Zomborból eltávozom, mindazon jóakaróimnak, jóbarátaimnak és ismerőseimnek, kiktől az idő rövidsége miatt bucsut nem vehettem, ezúton mondok „Isten hozzadot”, kérve, hogy baráti jóindulatukat tartsák meg számomra a jövőben is. A viszontlátásra! — Dr. Szondy István, szobránci kir. járásbírósi jegyző.

jaival, ajkait szenvedélyes erőszakkal szorította az enyémhez. Hosszu, végtelen hosszú volt ez az egyetlen csók és mégis olyan nagyon rövid. Egy életre való boldogságot nyújtott az én szerelmes szívemnek, pedig tudtam, éreztem, hogy nem nekem volt szánva. A csók után a szegény líru megkönynyebbült hanyatlott párnáira. Elszenderedett. Kívülről már szürkült a téli nap. Tolvajként suhantam ki a házból.

A többi, a kórházat, a lassu sorvadást, a fényes temetést és a nagyhangu nekrológokat már jól tudja, asszonyom. A lapok diszkrét félre nem érthetőséggel céloztak a szerencsétlen költő tragikus szerelmére és kegyed egyszerre dívatba jött. Engem pedig a néni kivert a házból azért a kínos, boldogságos gyönyörű éjszakáért...

Margit asszony apró csipkekendője tele lett könyvel. Valami rettenetes nagy ürességet érzett a szívében. Amí nem lesz többé soha, de soha betöltve. Érezte, hogy valami kárpótlással tartozik ennek a szegény, elhagyatott nőnek. Nehezen, de végre megtalálta a szót:

— Azt monda, hogy adósom egy csókkal, melyet valamikor, egy lázas éjszakán helyettem elfogadott. Hát jól van, adja vissza!

... És a selymes, büszke szép ur-asszony a temető halotti csöndjében sirva esőköldözött össze a fakó, száraz kis varró-nóvel.

Missiók Bácskában. Két kassai és egy dalmátországi domonkosrendi szerzetes Zsablyán, Titelen, Palonán és Temerinben tart missiót október hó 24. óta. E hó 20-án pedig hasonló célból két jézustársasági atya érkezik Futakra.

Kamarai ülés. A szegedi kereskedelmi és iparkamara folyó hó 12-én tartotta meg e havi teljes ülését. Szarvady Lajos elnök az ülést megnyitván, az elnöki jelentések során több kereskedelemügyi miniszteri leiratról számolt be, melyek részint közérdekű rendelkezéseket, részint előző feltérjesztésekre adott válaszokat tartalmaztak. Ezután Perjessy László titkári jelentését terjesztette elő s javaslatára a kamara teljes ülése kimondotta, hogy az osztrák tarifareform sérelmes intézkedései ellen csatlakozik a budapesti kamara által megindított mozgalomhoz és azt teljes erejével támogatja. A napirend során kimerítő véleményt szolgáltatott a kamara a védjegyek oltalmáról alkotandó új törvény előadói tervezetéről, rámutatva ennek számos gyakorlati hiányosságára. Követeli ezek során, hogy a védjegyek lajstromozásánál hagyassék meg a kamarák eddigi szerepköre, melyet az érdekelttség anyagi, kényelmi és gyakorlati érdekei, nemkülönben pedig az autonóm jogok védelmének szempontjai megkivánnak. Továbbá véleményt szolgáltatott még a teljes ülés Szeghegy község vásárlókereleme és Kucora és Bérég községek hetivásártartási jogának engedélyezése ügyében.

Tanitóestély. A zombori és a környékbeli tanítók testülete a Faragó János kir. tanfelügyelő kezdeményezése folytán minden hónapban megtartani szokott társas estélyét ezen tanévben *folyó évi november hó 18-án este 8 órakor a Csútaonica sörcsarnokban* tartja meg első ízben. Hogy az összejövetel mennyire erősítőleg hat a kartársi együttérzés ápolására legjobban bizonyítja, hogy azon a kir. tanfelügyelőség hivatalnokai karán kívül a tanítók családtagjaikkal együtt mindig teljes számban részt vesznek, nehézfáradtságteljes munkájuk után vezetőik társaságában ezt a kedélyes estét mindenkor kellemesen töltik el.

Második sínpár. A budapest-zimonyi vonalon második sínpárt akarnak építeni. A második sínpár építését nemcsak a megnövekedett forgalom, de stratégiai szempontok is indokolták teszik. Az építési munkálatok állítólag már a tavaszon megkezdődnek.

Továbbképző tanfolyamok rendszeresítése. A zombori kereskedők testületének választmánya megállapodásra jutott a helybeli szabad lyceum vezetőségével könyvvel és levelezési továbbképző tanfolyamok rendszeresítése tárgyában. A szabad lyceum ezekről a tanfolyamokról külön hírletményben fogja az érdeklődőket értesíteni. Együttal elhatározta a választmány, hogy felolvasó üléseinek sorozatát dr. Szende Pál az O. M. K. E. főtákarának a szabad lyceum egyesületben tartandó felolvasásával nyitja meg. Elhatározta továbbá a választmány, hogy a tél folyamán kereskedelmi bált rendez és megválasztott egy 5 tagu vigalmi bizottságot, mely önmagát fogja kiegészíteni. Végül pedig kimondotta, hogy céljainak előmozdítására nagyszabású taggyűjtési akciót indít meg.

Kegyuri ülés. Zombor szab. kir. város római katolikus kegyuri bizottsága folyó hó 20-án délután 3 órakor a város-háza nagytermében közgyűlést tart.

Mennyit fogyasztottak el a lakodalmon. Küllöd községben még nem tűnt le a patriarkális élet, mutatja az egyes nagyobb lakodalmonál felhasznált és elfogyasztott élelmiszerek. Weber György küllödi gazda fiának lakodalmon elfogyasztottak 3 méter-máza lisztet, 3 drb felnőtt marhát, 3 drb disznót, 300 drb különféle baromfit, 30 kgr. rizskását, 25 kgr. vaját, 1000 drb tojást, 10 kgr. kávéát, az ifju házaspár életének megédésítésére 1 méter-máza cukrot használtak fel s hogy a 300 körüli vendégsereg szomja eloltassék, 10 hektoliter bor és nagymennyiségű szódavíz fogyott el.

Hivatalvizsgálat. Koller Oszkár, a bácsalmási járás főszolgabírája a napokban tartotta szokásos évi hivatalvizsgálatát Kunbaja nagyközségben, mely alkalommal Egger János községi jegyzőnek, Brand Antal községi bírónak és az egész előjárásnak dicséretét és elismerését fejezte ki a jegyzői hivatal pontos vezetése és annak ügykezelése felett.

Polit Mihály sajtópöre. A magyarországi szerbek egykor híres és nyughatatlan vérű vezére, Polit Mihály a nyáron egy budapesti német újságba cikket írt, melyben azt magyarázta, hogy a radikális magyar szerbek s azok vezére, Tomics Jása a szerb kormánytól szubvenciót kapnak azért, hogy a nagyszerb propagandának útját egyengessék. Ezért a cikkért Tomics Jása sajtópört indított, mellyel pénteken foglalkozott a budapesti büntetőtörvényszék vádtanácsa. A tanács Polit Mihályt rágalmozásért vád alá helyezte.

A fegyveradó. Zombor város tanácsa közli, hogy a zombori m. kir. pénzügyigazgatóság részéről az 1909. évre megállapított fegyveradó lajstrom november 10-től november 18-ig bezárólag a városi adóügyi osztálynál a hivatalos órák alatt közszemlére kitétetett, mely idő alatt jogában áll minden egyes adózó félnek azt betekinteni. Az esetleges sérelmes kivetés elleni felszólamlások ezen idő alatt írásban a város tanácsánál vagy a m. kir. pénzügyigazgatóságnál nyújthatók be.

A középbirtokosok országos értekezlete. A Magyar Gazdaszövetség még a palicsi nagygyűlésen határozta el, hogy újból szervezi a középbirtokos osztály fölemelésére irányuló mozgalmat. A nagyarányú mozgalom sikere érdekében folyó évi december 17—18-án a szövetség az Országos Magyar Gazdasági Egyesülettel karöltve országos értekezletre hívja össze Budapestben az ország összes középbirtokosait. Az országos értekezleten, mely közvetlen az OMGE. és a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének a közgyűlése előtt lesz, szakelőadók fognak előterjeszteni javaslatokat a középbirtokos osztály fölemelésére irányuló sürgős teendőket illetőleg. Eme javaslatok két főcsoportra oszlanak s az egyik csoport a középbirtokosok szociális és finánciális terheinek a csökkentésével, a másik pedig termelésük és értékesítésük módozatainak a fejlesztésével foglalkozik.

Alkoholkérdés a közoktatásban. Az angol közoktatásügyi minisztérium rendelete nagy lépést jelent e téren. Nemesak meghagyja valamennyi nyilvános jellegű népiskolának, hogy az alkoholkérdésben rendszeres felvilágosításban részesítse a növendékeket, hanem meghatározza precíz a tananyagot és arról gondoskodik, ha a tanító nem lenne képes az előadás megtartására. Az alkohol fiziológiai, fizikai és társadalmi hatásaira egyaránt kiterjeszkedik a tanterv, mely a Franciaországban életben lévőnél sokkal tökéletesebb.

Gabonapás. Dúngyerszky György bácsi nagybérő zárt gabonatarából egy jól szervezett banda már huzamosabb idő óta kisebb nagyobb mennyiségű gabonát emelt el. A tolvajok meglehetősen ügyességgel dolgoztak, amennyiben hosszú létrára állva több méter hosszú rudra erősített merítő kanál segítségével merítették a gabonából. Hogy mily kitartással működtek, az a kár nagyságából tűnik ki. Ugyanis rövid idő alatt 1200 korona áru gabonát loptak, a melyet potom 214 koronáért adtak el. A tetteseket, valamint orgazdájukat a csendőrség elfogta és a zombori ügyészség börtönébe kísérte.

Részezen a halálba. Szupics Sándor zentai közjegyzői irnok nem jól élt a feleségével. Az irnok az éjszakákat a házon kívül töltötte és emiatt sokszor játszódtak le heves jelenetek közte és felesége között. A napokban este is összevesztek. Szupics ekkor egy kocsimába ment, ahol leitta magát. Mikor hajnalban részezen haza ment, előkereste a revolverét és kétszer a mellébe lött. A házbeliék fölébredtek a lövésre, orvost hívtak, aki eltávolította a golyókat. Szupics rövid időn belül felgyógyul sebeiből.

Jubiláló orvos. Dr. Deutsch Adolf péterrévei orvos e hó 25-én üli meg orvosi működésének 40-ik évfordulóját. Ez alkalommal nagy jubiláris ünnepélyt rendez az orvosi fiókszövetség.

Országos vásár. Temerinben november 21-én lesz az orsz. vásár. Szabályszerű járattal minden állat felhajtható.

Dr. Hadzsy Jenő orvos, ki Budapesten Tauffner tanár szülészeti klinikáján és a szt. Rókus-kórház sebészeti osztályán mint Herzel professzor segédorvosa hosszabb ideig működött, folyó hó 15-én átvette atyja — néhai dr. Hadzsy János orvosi rendelő intézetének vezetését Bácsopolján. 3-1

A Szerbiába szóló postai csomagok. A helybeli postahivatal felkérte lapunkat a következő sorok közlésére: A Szerbiába szóló postai csomagokhoz ezentul ismét három darab árubevallást (vámnyilatkozatot) kell csatolni, melyben igen pontosan kell feltüntetni a feladó és címzett nevét, a rendeltetési helyet, az áru nemét és a csomag tiszta és teljes súlyát. Nem kellően pontos adatokat tartalmazó, vagy ily okmányok nélkül érkező csomagokat a szerb vámhivatalok nem engednek az országba.

A bajai pör a kurián. A kuria III. büntető tanácsa december 15-én tárgyalja Wagner Sándornak, a bajai iparbank részvénytársaság főkönnyelőjének bűnpörét. Wagner tudvalevően azzal van vádolva, hogy a bank könyveit meghamisítva, Eckert Antal bajai kertészt elütötte egymillió fönyereménytől. Időközben Eckert Antal kiegyezett a bankkal, amely a fönyeremény egy részét megfizette Eckertnek. A szabadkai törvényszék erre Wagner Sándor főkönnyelőt és Prigly Károlyt, a bank pénztárosát fölmentette a magánokirathamítás és csalás vádjai alól. A szegedi tábla Wagner Sándort harmadfelvi fegyházra ítélte, Prigly Károly pénztárosra nézve jóváhagyta a törvényszék fölmentő ítéletét. A vádlott Wagner Sándor semmisségi panasszal élt a kuriához, amely december 15-én tárgyalja az érdekes bűnpört.

Az utódok elkorcsosulása. Dr. T. Laitinen, a közegészségtan tanára a helsingforsi egyetemen igen érdekes előadást tartott az utódok elkorcsosulásáról. Laitinen ugyanis már régebben megállapította, hogy szesz italok mérsékelt adagban is nagyon káros hatással vannak az utódokra, a szeszszel itatott anyák ivadéka gyöngébb, betegesebb, nagyobb közöttük a halálozás. Ezeket a vizsgálatokat terjesztette ki most az emberre is. Pontos vizsgálat alá vette egy kis városkának lakóit, ahol a mindennapi szokásokat könnyű megfigyelni, azután kérdőíveket küldött orvosokhoz s megvizsgálta a szesz hatását a vérre. Ily módon közel 3000 családról, 20.000 gyermekkel, szerzett be pontos adatokat. Az eredmények nagyon érdekesek. Az absztinens szülők gyermekei közül kevesebb hal meg, mint a szesz italokkal mérsékeltén élő szülők gyermekei közül, nem számítva természetesen az iszákosokat, akiknek gyermekei között tudvalevőleg a halálozási arányszám nagyon magas. Az absztinensnek gyermekei sokkal kevesebbet betegeskednek, testben gyorsabban gyarapodnak, sőt hamarabb kapnak fogakat is; 8 hónapos korban az absztinensnek gyermekei közül már csak 21 % volt fogatlan, míg a mérsékelték gyermekeinél 34 %, az iszákosoknál pedig 42 %!

Leánykereskedés. Schweiger Sarolta újvidéki illetőségű fiatal leány Törökbecsén panaszt tett a csendőrségnél, hogy leánykereskedők karmai közé került. Előadta, hogy Újvidéken lakó szüleivel összeveszett, mire azok kitagadták és így elindult Szegedre, hogy keresetet szerezzen magának. Szegeden járkálva megszólította egy uri ember, aki beszéd közben ajánlotta neki, hogy Turi Julcsához menjen, ott kap olesó éjjeli szállást. Az elhagyott leány követte a tanácsot és el is ment oda. Innen másnap, azon ürügyvel, hogy Óbecsén egy szállodában kaphat felirói állást, elvitték Óbecsére. De mennyire megborzott, mikor nyilvános házban találta magát, ahol a kifestett, hiányosan öltözött társnők vigyorogva, kárörvendően vették körül. A

büntől megundorodott leány itt ellenszegült, amiért még tetteles bántalomban is volt része. Majd másnap száz koronáért eladták Törökbecsére. Itt sikerült neki panaszt tenni, miert is a csendőrség megindította a nyomozást a leánykereskedésben részesek ellen. Kihallgatták az óbecsei nyilvános ház lakóit és kutatják azt a férfit, aki Szegeden oly barátságos volt a leányhoz és aki Óbecsére eladta szegényt jó pénzért.

SZÍNHÉSZET.

Csütörtök, november 11.

A koldusgróf. A mai operetteknek van egy közös jellemvonásuk, hogy t. i. első hallásra behizelgő zenéjük, tetszenek, de a tetszés az ismételt végigévezésük alkalmával nemtetszéssé, unalomná lesz. Ez a hibája a Koldusgrófnak is, mely úgy tünik fel nekünk, mint egy álmosan zengő phonograph. Ez volt az oka annak, hogy a jelesen játszó gárda nem tudott elegendő effectust elérni. Remete, mint a koldus kenyerén élő gróf személyesítője ma este igazán kiváló alakítást nyújtott. Ennél a szerepénél tünik ki legjobban, hogy kellő darabokban foglalkoztatva, milyen kiváló színészi tehetség van benne. Solymosi, a kolduskaszinó elnöke, humorát csillogtatta nehéz és hálás szerepében. Mezei Margit (Jessye) és Toronyi (az órás lap szerkesztője) igyekeztek hálátlan szerepüket kiaknázni; jók voltak, de talán még sem olyan kiválóak, mint más hálásabb szerepükben megszoktuk. Haraszy Vilma bájosan, naivan játszott; a többiek is többé-kevésbéb megfeleltek. Külön attrakció volt Markovics Bandika, ki a kis Bogumilt játszotta. Minthogy nála nem kell félni az esetleges visszautasítástól, bátran kiirhatjuk: eszokolni való, hereig volt.

A három testőr. Délután a mindkét nembeli tanulóiifjúságnak játszottak Thália papjai. Örömmel jegyezzük fel, hogy ezuttal igazán a kultura papjainak mutatkoztak. Számot vetettek azzal, hogy magyar szellem alkotását magyar ifjúságnak mutatták be. Aligha tévedünk, ha ez ifjúsági előadás nemes lendületet a közreműködő igazgató hatásának tudjuk be. Színészeink játéka vetekeedett a legjobb esti összejátékkal. A jövőben sok ilyen ifjúsági előadást kívánunk s az áldozatért, melyet az igazgató ezzel hoz, lelje jutalmát abban a felemelő érzésben, hogy ő is hozzájárult a nemzeti műveltség templomának felépítéséhez egy-egy értékes kövel.

Péntek, november 12.

Mary-Ann. Vegtelen, egyhangú limonádé tenger, szentimentális ömlengések, émeletítő sóhajok — ez a Mary-Ann. Nem több, de talán még sokkal kevesebb. Világoskék angol romantika, de az angol derű, humor nélkül. A kis eseléd lány tisztítja a cipőt és felhuzza a keztyűit, a művész sir és dühöng felváltva és a végén négy felvonásnyi gyötördés és gyötérés után egymás nyakába borulnak. Mi meg megkönnyebbülten sóhajunk fel: „No végre!” és áldásunkat adjuk a frigyhez. Hogy a közönség ezek után mikép viselkedett, az könnyen elképzelhető. Természetes, hogy a francia színi irodalom szellemes kinövéséi után olyan tercense-szerűen hat egy ilyen lélek nélküli üres „fehérség”. Ennek a rovására kell írunk azt a lanyha fogadtatást, amelyben Hevesi Gusztó (Mary-Ann) igazán művészi játéka részesült. Min-

dent megtett, hogy illuziót keltsen, Zangwill Izrael az oka, hogy ez nem egészen sikerült neki. Gózon Béla (Lancelot) a hangszálait kissé jobban is megerőltethetné, lamentációit azonban mérsékelje. A többiek H. Lévai Berta, Haraszy Vilma, Solymosi a körülményekhez képest jók voltak. Remete kissé túlzott, mint rendesen. Egyszóval, noha zsfolt ház volt, az igazgató urnak ajánlhatjuk, hogy Mary-Ann-t engedje át más, jobban meghatározható közönség részére.

Szombat, november 13.

Elvált asszony. Harmadszor egy héten, ugyanaz a darab nálunk kissé szokatlan és sok. Mindennek dacára a szép számú közönség szívesen fogadta a darabot kissé gyöngébb előadásban, minek oka Mezei Margit indispozíciója volt. s.

Adományok

a Zomborban, Bács-Bodrog vármegye székhelyén felállítandó Rákóczi-szoborra.

LIII. SZÁMU KIMUTATAS.

Áthozat 11384.18 K

542. Marosújvári járás főszolgabírósa gyűjtőívén adakoztak: Bágyi Ferenc Magyarorsztra 60 fil., Balog János Csekelaka 30 fil., Belle Irén Magyarorsztra 1 kor., Farkas Samu Magyarorsztra 40 fil., Fogolyán István Csekelaka 40 fil., Gécsy Béla Magyarherere 1 kor., Hajdu József Magyarorsztra 1 kor. 40 fil., Májai Domonkos Marosszentbenedek 1 kor., Mihály János Magyarorsztra 40 fil., Nagy Károly Ispánlaka 2 kor., Rác Elek Csekelaka 40 fil., Silló István Csekelaka 2 kor., özv. Simon Jánosné Ispánlaka 1 kor., Solymosi Mihály Marosszentbenedek 50 fil., Solymosi Miklós Marosszentbenedek 1 kor., Steinberger Miksa Magyarorsztra 1 kor., Virágháti Jenő Magyarorsztra 1 kor., összesen

15.40 K

543. Bácsalmás község előjárósága gyűjtőívén adakoztak: Almásjárasi Takarékpénztár 10 kor., Amlich József 2 kor., Babér Lajos 1 kor., Bácsalmási Takarékpénztár részv. társ. 2 kor., dr. Bányai Miksa 1 kor., Bérics Máté 1 kor., Bosch Adolf 1 kor., Csáko Ferenc 50 fil., Csányi Bertalan 20 fil., Csauscher Adám 1 kor., dr. Csauscher Jakab 1 kor., dr. Dávid Artur 1 kor., Fiedler József 1 kor., dr. Fischeff Béla 2 kor., Fleckenstein Antal 50 fil., Frankfurter Náthán 2 kor., Friedl Antal 2 kor., Glück Samu 50 fil., Hirsensfeld Jakab 1 kor., dr. Kardos Jakab 1 kor., Kaszer József 40 fil., Keckés József 1 kor., Kiss András 50 fil., Koch Márton 1 kor., Koletits István 40 fil., Kráhl Ignác 50 fil., dr. Márton Géza 2 kor., Müller János 50 fil., N. N. 20 fil., Nagy Bálint 50 fil., dr. Nagy Lajos 2 kor., Olfelder János 1 kor., Olvashatlan aláírás 60 fil., Olvashatlan aláírás 2 kor., Pánczél Zoltán 1 kor., Pukovich József 1 kor., Pogány Antal 40 fil., dr. Radich Elemér 2 kor., Raichhold Adolf 50 fil., Rosenberg Adolf 1 kor., Stemmer János 2 kor., Scherk Zoltán 1 kor., Szenler Adolf 20 fil., Szigeti István 1 kor., Tapody József 50 fil., Trener Antal 50 fil., Tutits József 30 fil., Wenk Mihály 40 fil., Werner Lujza 3 kor., Würtz Adám 50 fil., összesen

59.60 K

Összesen 11459.18 K

Vujevich Alajos,
pénztáros.

**∴ A magyar királyi államvasutak ∴
M E N E T R E N D J E .
Érvényes 1909. évi október hó 1-étől.**

Budapestről indulás: reggel 7:10 (gyors), 7:45, 12:10, d. u. 1:55, 3:20 (gyors), 6:30, 10:10.
Zomborból Szabadkára reggel 5:05, 8:08 (gyors), 11:30, 4:25 (gyors) és este 8:56 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Gombosra reggel 6:55, 12:07, délután 3:41, 8:08 (gyors).

Gombosról Zomborba reggel 7:19 (gyors), 10:22, délután 3:31 és 7:45.

Zomborból Óbecsére 3:10 reggel, 7:51 reggel és 4:35 délután.

Óbecséről Zomborba 3:46 reggel, 9:10 reggel és 2:36 délután.

Zomborból Ujvidékre reggel 2:30 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:30 és 4:23 órákor.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Ujvidékről Titelre reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Titelről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10, délután 3:05 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3:00, 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:40, 11:45 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10, 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:33, 10:32, délután 1:57 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5:51, 10:05, délután 3:28 és 7:18 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20, 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:56, délután 12:27 és 6:22 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:52, déli 12 és este 8:44 órákor.

Bácsalmásról Regőcére reggel 6:16, délután 3:30 és 8:25 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 2:35, 9:40 és délután 6:45 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20, 10:30, délután 1:22, 4:05 és 6:48 órákor (gyors).

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors), 10:42, délután 4:29 (gyors), 7:22 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 8:35, 11:05 órákor.
Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:12, 4:55, 6:34, 10:20 órákor.

Szabadkáról Cserevka—Ujgombosra 5:46 reggel, 2:20, 7:10 délután.

Ujgombos—Cserevkaról Szabadkára 3:35, 10:40 reggel, 4:00 délután.

Szegedről Zentára 4:20 reggel, 1:35 délután.
Zentáról Szegedre 6:30 reggel, 3:30 délután.

Ujgombos—Bácsordas—Palánka 4:58, 8:56 reggel.

Ujpalánka—Bácsordas—Ujgombos 5:18 reggel, 1:10, 5:33 délután.

HIRDETÉSEK.

KARÁCSONYI AJÁNDÉKNAK
!! legalkalmasabb egy jó !!

FŰZŐ,

melyet :: **Fenyvesi Sarolta**
kizárólag készit, már 12 koronától feljebb.

A Flórián-utca 10. sz. egyemeletes ház egészben vagy részekben kiadó esetleg eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 50

Feltűnést keltő találmány! A fogápolásra használt szerek csak részben felelnek meg hivatásuknak. Az illatos szájvíz a fogkőlerakodást meg nem akadályozza, a fogpor hosszas használata pedig a fog zománcát koptatja el. Ezen hiányokon segít egy kitűnő új találmány, a **Sztraka-féle**

Menthol fogszippan, mely erős bacillus-ölő hatásánál fogva a szájjüregét hatalmasan desinficiálja, a fogakat fehériti s a romlástól megóvja. Beszerezhető gyógyszer-tárakban, drogériákban egy koronáért. 3 darabot 3 koronáért bérmentve küld Sztraka gyógyszerész Mohol. — Kapható: **Fehér István** drogériájában **Zomborban.**

! ELADÓ. !

Szerém megyében egy nagyobb gazdaság, körülbelül 102 hold szántóföld, 1½ hold szőlő, jól berendezett téglagyár körkemenccével, nagy vevőkörrel, nem-
o o o 3-1 különben o o o

két ház melléképületekkel

== szabad kézből eladó. ==
Érdeklődőknek bővebb felvilágosítást nyújt e lap kiadóhivatala.

HIRDETÉSEK

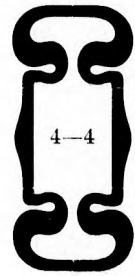
— FELVÉTELTNEK —
LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

Aki legjobban szer-
:: készített, ::

teljesen függet-
len nagy napilapot járattni óhajt,

:: fizesse elő ::

Az Ujság-ot!

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre . . . K 28.—
Félévre . . . „ 14.—
Negyedévre . „ 7.—
Egy hónapra . „ 2.20

AZ UJSÁG terjedelme rendszeren
28—32—36 oldal. Vasárnap és
ünne- **60—100** oldal.
napokon

— MEGRENDELÉSI CIM: —
AZ UJSÁG kiadóhivatala
BUDAPEST, VII. ker., Rákóczi-ut 54-ik szám.